

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak četrtek pop.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 40.— K
pol leta 20.— "
četrť leta 10.— "
posamezna številka po 80 vin.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana,
razpise služb je plačati po 60 vin. za
vsako peti vrsto. Priloge stanejo poleg
poštne še 45 K.

Telefon uredništva
št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste,
če se tiska enkrat . . . 90 vin.
" " " dvakrat . . . 80 "
" " " trikrat . . . 50 "
za nadaljnja uvrščenja od peti-vrste po 40 vin.
Oznaniła sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo Zaveze jugoslovanskega učiteljstva ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljsk. Tovarša
v Ljubljani, Mestni trg št. 17/III.**

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Program prvega kongresa jugoslov. učiteljstva v Beogradu.

17. julija: 1. Sestanek delegatov ob 8. predpoldne. 2. Volitev odborov in odsekov. 3. Pravila Udruženja. 4. Volitev uprave novega Udruženja. 5. Koncert pevskega zbora ljubljanskega učiteljstva in banket (zvečer).

18. junija: 1. Otvoritev kongresa ob 9. predpoldne. 2. Volitev odborov in odsekov. 3. Pravila Udruženja. 4. Volitev uprave novega Udruženja. 5. Koncert pevskega zbora ljubljanskega učiteljstva in banket (zvečer).

19. julija: Izleti v okolico beograjsko in v notranjost Srbije.

Rudolf Dostal:

Vzgojujmo državni čut!

Živimo v dobi prehranjevalnih težkoč, mezdnege gibanja, neprestanih pogajanj in zahtev poviškov, dodatkov, draginskih doklad in regulacij, skratka v dobi vseobče nezadovoljnosti. Da je to gibanje zgrabilo in vzburkalo tudi naš stan, ni čuda! Ta materijalistični pokret, sam na sebi potreben in v človeški naravi utemeljen, pa ne sme voditi našega stanu s tira njegovega kulturnega zvanja, ki ga je prav danes v naši narodnostno enotni državi bolj treba kot kdajkoli.

Borba za vsakdanji kruh, ki je zavzela v najnovejši dobi večje in intenzivnejše dimenzije kot kdajkoli, ne sme absorbirati vseh naših duševnih energijskih sil. Naš kulturni poklic, ki je neločljiv od našega notranje-stanovskega šolskega poklica, nas ne veže samo na šolsko sobo, ampak nam določa širši delokrog tudi zunaj šolskih sten.

Vzgojujmo v narodu — predvsem v mladini — državni čut! Saj tu ne gre za razna strankarska politiška stremjenja, tu gre za ono brezpogojno osnovo, ki so jo narodnostno zaokrožene države (Francija, Nemčija, Italija itd.) že od nekdaj imele. V tem oziru so nam lahko te države vzgled: vsak državljan visoko spoštuje in iskreno ljubi svojo državo, pa naj pripada potem tej ali oni stranki, tej ali oni frakciji. Državni čut imajo v Franciji vse stranke: republikanci, monarhisti, socialisti, nacionalisti in kar je še drugih strank, kar so najlepše dokazali v svetovni vojni, ko so enako kot Srbi in Belgijci z velikim oduševljenjem in brezprimernimi žrtvami, branili svojo domovino, svojo državo. — Republikanec, socialist je bil enako prožet državne misli kot monarhist, rojalist.

In roko na srce, take državne misli pri nas v celoti ni! Treba jo bo šele vzgojiti. Gojimo v narodu državni čut, da se bo čutil vsak posameznik zvest in iskren pripadnik države, ki smo si jo od nekdaj želeli, države, ki je nenadoma vstala, države, ki smo jo — priznajmo si — v sanjah pričakovali in upali jedva za naše poznejše rodove.

Tu je treba vzgoje v narodu, predvsem pri šoli odrastli mladini, pri našem naraščanju. Od starejše generacije ni veliko pričakovati; kdor je imel narodni čut poprej, ga je ohranil tudi sedaj, kdor ga pa ni imel že poprej, si ga tudi sedaj ne bo pridobil.

Posvetimo vso skrb doraščajoči mladini, našemu naraščanju! V njem gojimo čut državne misli, državne pripadnosti. Ne pa morebiti na enostaven način, da temljemo iz duševnega okvirja ovenele spomine Habsburžanov, vanje pa vtika-

mo novo slikane Karadžordže. Kažimo na moč in veličino države, na lepoto in bogastvo naše skupne domovine, ki jo bomo uživali šele z resnim delom in pravim umevanjem, z naporom in trpljenjem.

Vzgojimo samostojne državljane, v teh pa samozavest, spojeno z iskreno ljubeznijo do države! Povejmo ljudem, da nismo in ne smemo biti več „podaniki“, ampak da moramo stremiti za tem, da postanemo v resnici prosti državljani, kar je odvisno v prvi vrsti od nas samih.

Zavalimo kamen pozabnosti na preteklost, naš pogled bodi vprt edino v bodočnost! Bodimo si vendar že enkrat edini v tem, da za mladino Avstrija ni obstojala. Nič primer, nikakih spominov, nobenih rekriminacij! Kar je bilo, je bilo, propadlo je in mora biti izbrisano. V tem oziru se še mnogo greši pri ljudstvu, posebej še pri mladini (šola, literatura!). — Mladina ne sme niti vedeti, da je kdaj padla bič po hrbtih njenih dedov; zamočlati je treba, da so bili njihovi očeti hlapci in sužnji. Graditi moramo novo stavbo na popolnoma novem temelju. Pri tej gradnji naj sodeluje mladina sama in donša gradbene kamene, da si bo v znoju in trudu pridobila državni čut, ki mora prepoiti vse naše bistvo.

Gojimo državni čut v narodu, ki naj ga razumeva kot skupno pripadnost, kot iskreno vez državljanov z državo v sreči in nesreči, na življenje in smrt!

Javna kvalifikacija.

(Referiral na zborovanju »Ljubljanskega učit. društva tov. Fr. Skulj.)

Moje hčede naj se ne smatrajo za huiškačice, nasprotno, želim le, da bi dovedla današnja razprava našemu stanu korak nadalje v pravo svobodo. Izjavljam, da nimam najmanjšega namena žaliti voditeljev, voditelje. Kar poredem, rečem le, da bi opozoril merodajne šolske oblasti, da upoštevajo pri rezanju kruha dolžnosti in pravice, da ga režejo tako kakor se spodobi učiteljskemu stanu, nositelju te, ki se zaveda, da je prost v lastni svobodni Jugoslaviji.

V pokrajinski vladi se izdajo v zadnjem času pridno »Naredbe«, ki vzbujajo v javnosti več ali manj občudovanja in kritike. Tudi naš stan je doletela naredba o javni kvalifikaciji. Dolgo smo hrepeneli po nji, toda po taki, kakršno nam daje naredba, pa prav gotovo ne. Ko sem jo prečital, sem dobil utis, kakor da sem prestavljen v čase pred osvobojenjem, ko smo z nezaupanjem in z gnjevom čitali naredbe in odloke tičooče se šolstva in učiteljstva. Stari avstrijski birokratizem ni znal nikoli dati svojim podložnikom pravice, da ne bi tičalo v taci odredbah in zakonih kaj grenkega-strupenega. Tak občutek grenkobe se mi je pojavil pri tej naredbi. Hočejo nekaj, a birokratizem jim zapira obzorje, ubija blagostročnost, omejuje pravni čut ter jih nehoti žene v avtokratično sfero. Veliko premalo jugoslovanskega čuta nosijo v srcu, premalo ljubezni do stanu, da bi mu po stoletnem gadovanju kruha in pravnih pravic ter svobode urezali kos zdravega, tečnega kruha ter mu ga servirali neoskrunjenega brez strarskih namenov. Kam postavlja učiteljstvo in šolstvo nova naredba? — Daleč pod nivo izza dobe avstrijskega birokratizma. V onih dohah smo imeli v okraju le enega paša, sedaj jih bo (seveda v dušah učiteljev skritih) toliko, kolikor šol no odbitku opih enorazrednic in onih voditeljev, o katerih kristalno čistih značajih ni

dvoma. Povdarjam še enkrat, nočem žaliti voditeljev. Bog ne da, alj stvari moramo v bistro pogledati! Pijača, ki jo nam nudi odredba o naši kvalifikaciji, je grenka in trpka in mnogi izmed ras jo ne bomo mogli izpiti, ne da li občutili strupa grenkobe v svojih dušah. — Polegli so se deloma v naših vrstah vinarji: k slogi in bratstvu, k stanovskemu ujedinenju je namenjen naš korak, toda bojim se, da po uvedbi nove naredbe zaori do naših tihih šolskih domovih ona avstrijski avtokraciji tako prikljubljena himna: »Divide et impera!«

Tovariši, kako naj sodi in obsodi mlad, neizkušen voditelj (ica) delo podrejenega, starega z veliko prakso skušenega šolnika — in poleg tega celo njegovo vedenje!? — Kdo bo prenašal brez gnjeva oceno svojega dela po tovarišu, ki ga je postavila umazana politika na sodni stolec! — Kdo bi vse slučaje naštel — preveč jih je. — Pri tej priliki bi vprašal višje oblasti le eno: Kako ločete dosežki, recimo, vsaj po okraih neko enotno, pravično, objektivno kvalifikacijo, ker ne bo dana možnost primerjanja šole s šolo, kajle še učiteljstva z učiteljstvom? Ocene do le subjektivne po manjši ali večji intelgenci in obzorju voditelja.

In vendar se z malo dobre volje in nekaj ljubezni lahko zadevo tako uredi, da bo zadovoljno učiteljstvo in da bo odgovornosti napram državi ustrezno. Šolske oblasti naj se postavijo na stališče, kakoršno zavzema oni gospodar, ki hoče dati svojim podložnim srečo in zadovoljnost.

Pustite učiteljstvu svobodne roke, voli naj si svobodno svoje okrajne nadzornike za dobo treh let. Ne bojte se, da bi bil svobodno voljeni nadzornik slab mož. Učiteljstvo samo pozna svoje tovariše najbolje, izbralo si bo gotovo tacega, ki je, bodisi vsled strokovne izobrazbe, ali svoje moralne vrednosti sposoben za tako mesto. Tovarištvo ga bo ljubilo, spoštovalo in ubogalo, ker je njegov ljubljeneč — šolstvo bo ob zadovoljnosti učiteljstva napredovalo, kakor nikoli do sedaj. — Če se pa izkaže za kukavico, tedaj ga bo isto učiteljstvo po treh letih obsodilo, kakor se spodobi onemu, ki slepari javnost. Uvažujte vendar, da nobena stvar bolj ne pospešuje dela, kakor zadovoljnost delavca! —

Šolske oblasti, bodite uverjene, da se ne kratimo ocenjevanju svojega dela, ne, temveč želimo in težimo po tem, da se naše delo ceni in pošteno oceni. Prav je, s poti z lenuhi, ki se zatekajo v naš stan samo radi želodčnega nagona, toda mi delavci, ki se zavedamo svojega dela, pa zahtevamo tak način ocene, kjer je izključena vsaka osebna ambicioznost.

Klasifikacija bodi javna! To se pravi: učitelj bodi o svoji oceni obveščen pismenim potom do nadzorniku. Predno pa je ocena padla, mora nadzornik uvaževati tudi podane razloge učitelja, zakaj in odkod je tako in tako njegovo delo. Pritožba radi krivične ocene mora ostati pri vsakem redu odprta. Nikjer se ni toliko doslej grešilo, kakor pri dosedanjem načinu kvalifikacije. Prišel je nadzornik, sedel za mizo, nekaj čečkal in odšel. Delo je bilo ocenjeno, k večjem, da je še pogledal paradne zvezke. Ni pa povprašal učitelja: kakšen razred si prejel, kakšna je nadarjenost otrok, kaj te je oviralo itd. sto vprašanj neodgovorjenih, sto najvažnejših — in upal se je mož pisati oceno. Po vsestranskem razgovoru z učiteljem samim je mogoča pravična ocena, če hoče biti nadzornik objektivni poštenjak. Vsaka drugače izvedena ocena je šablonska

formula, dostikrat celo brez najmanjše fundamentalne podlage.

Vse, kar vem in znam na šolsko strokovnem polju, sem si pridobil po učiteljskih, s katerimi sem ob priliki inspekcij razpravljaj z njimi — tako je rekel okr. šol. nadzornik, katerega edinega izmed osmih sem spoznal za moža na svojem mestu.

Šolski oblasti bi toplo priporočal: Sistirajte novo naredbo, če res želite narodu, šoli in učiteljstvu dobro. Tisti dan ko pride naredba v veljavo, ste zantili ogenj prepira v šolske domove, ker ste odprli vrata demoralizaciji. To bo rodilo hinavstvo, zahrbtnost, licemerstvo, škodoželjnost, nezaupnost, jezo, užaljenost, prepir — tožbe, preganjanja in vse, kar izvira iz demoralizacije. Vsi želimo, da izgine nečistnica „politika“ iz šole; s to naredbo pa ji boste odprli tempelj prosvete, da bo tam domovala in uganjala svoje orgije. Kdor je služil v dolini Šentflorjanski, ta mi bo pritrdil. Z dnem, ko bo uveljavljena nova naredba, razpišite 50 mest pri višem šol. svetu, da jih zasedejo oni uradniki, ki bodo spore in pritožbe reševali. — Ne kujte novih verig stanu, ki je tičal vedno v verigah, vplivajte raje, da dobi prosvetni stan službeno pragmatiko, iz katere bodo žareli žarki ljubezni, sloge in prave duševne svobode. — Dokler se pa to ne zgodi, če ni mogoče začasno šolstvu in učiteljstvu s čim boljšim postreči, pa naj v imenu božjem osrečuje učiteljstvo še stari zakon, ki je vsekakor za 99 % šolstvu in učiteljstvu ugodnejši, kakor ta nova naredba. Eno pa si pridržimo, kvalifikacija mora biti javna.

K sklepu še nekaj. Nisem natančno poučen, kako je prišlo do te nove naredbe, mislim pa si, da ni mogoče, da bi sodeloval pri osnutku naredbe kak učitelj, ker sicer bi kaj tacega ne bi bilo mogoče. Tudi voditelji sami pripoznavajo, da je odredba bolno dete, ki nima pogojev za življenje. Govoril sem z več nadučitelji in razven enega, so mi vsi zatrjevali, da bo to neznosno breme v kvar učiteljski slogi na šoli; le eden se je veselo obregnil: „Čas je, da ima nadučitelj primerno veljavo“.

Eno je pa gotovo: če hočemo slogo in ljubezen v naših vrstah, ne moremo trpeti med seboj policijskega režima, ker ta nikjer in nikoli ne vzbuja stanovske vzajemnosti.

Umetnost in vzgoja.

Piše prof. Fr. Suher.

Bistvo umetniške vzgoje. Prvi cilji.

Umetnost ni veda. V njej ni aksiomov, ne navadnih pravil. Stvar občutka je. O njej ne govori samo um, ampak tudi srce. Vsakdo ima pravico svoja čustva o njej izražati. Vsakdo išče v njej svoji duši primernih izrazov.

Mnogo pa je poklicanih, malo izvojenih. Ne štejemo se k tem. Videl sem nekaj, morda toliko kakor marsikdo, ki govori o njej, izkusil gotovo tudi. Ko pišem, ne mislim, da bi bile moje besede edino merodajne. Bodo naj vzpodbuda važni zadevi naše narodne vzgoje. Rodé naj sad v prid Jugoslavije!

Govorim v dobri veri, o prepričanju. Kdor več ve, naj pove; samo da služi dobri stvari. Brez tehtnih vzrokov ne mislim odgovarjati, niti ugovarjati.

Res, piše se mnogo o umetnosti. Pa kakor učenec, kakor začetnik, ki se posveti umetnosti, začne z najtežjo nalogo, tako se dela pri nas. Daj učencu v roke svinčnik in risal bi najraje človeka,

obliko, ki je najdovršenejša v preporci-jah, ima najfinejšo potezo, je sama na sebi najdovršenejša kompozicija. Izroči začetniku ilovico, pa bo upodabljal člo-veško glavo; lotil se bo najtežje naloge. — Tako pričinja vsak otrok zidati hišo svoje umetniške vzgoje pri strehi; tako delajo diletantje brez šole. — Taki otroci so tisti, ki podajajo našemu naro-du umetnost iste višine v **vzgojne name-ne**, ki je samo za umetnike. Streljanje preko cilja, delo brez načrta, brez premi-sleka!

Našemu narodu je treba vzgoje, in sicer ne samo praktične, s katero naj pride do blagosti, treba mu je tudi etične vzgoje, končno pa tudi umetniške.

Dr. Rein pravi: „Vpoštevajo se verski, нравstveni in znanstveni interesi; umetniški pa ne pridejo do veljave.“ Tako tudi pri nas. Med tem ko so se naglašali pri nas prvi momenti, je v inozemstvu zavladala že davno pred vojno struja umetniške vzgoje. Pri nas ni mogla priti to veljave, ker smo stali pod tujim vplivom. Vsa umetniška vzgoja mora biti narodna; vzkliti mora iz narodovih tal. Te nam je sedaj bolj treba nego pred vojno!

Temu se more sedaj ustreči. Med vojno sicer niso počivale modrice; a vzgajale niso. Čas je, da nam dele sedaj svoj blagoslov!

Treba nam je torej začeti z umetniško vzgojo.

Kdo pa naj premišluje prvi o njej? Učiteljstvo! Narodni pedagog, ki mu je umetnost sveta!

Umetniška vzgoja se pa ne nanaša samo na upodabljanje umetnosti; to je napačno mnenje nepedagogov. Stvar je vseh predmetov občeizobraževalnih šol. Sredstva v njene svrhe so jezik (pesništvo), naravoslovje, glasba, telovadba, ročna dela in tudi nekateri drugi predmeti.

Zdi pa se mi, da se peča šola pre-malo z isto smerjo umetniške vzgoje, ki ji je sredstvo upodabljanje umetnosti.

V mislih imam zato najprej le to smer, če bom rabil tudi le radi enostavnosti izraz umetniška vzgoja.

Povedati pa moram: Kdor nima prav nič zmožnosti v upodabljanju in se tudi ni trudil, da bi jo dosegel, tudi ne more govoriti s prepričanjem o tej stvari. Ljubezen prebije železna vrata in ljubezen ljudi do upodabljanja umetnosti, ki se niso vežbali v njej, bo topila led mrzlih src, ki ne ljubijo te umetnosti. O načrtih za vzgojo v smeri upodabljanja umetnosti pa naj govori, kdor se je v teh umetnostih vsaj nekoliko sam dejansko vežbal. Le prejasno nas uči izkušnja, da so pojmi v tej smeri vzgoje še marsikje zelo nejasni in da je baš zato zaostala pri nas ta smer vzgoje.

Förster pravi: „Prava vzgoja k umetnosti bi bila vzgoja k **sodelavnosti** pri velikem delu premagovanja umetni-kovega, ki oduševlja materijo, premaguje usodo in ve sporazumeti protislovja življenja v višjem umevanju. Kdor se ni učil obdelovati nikdar svoje klade, kdor ni znal rabiti diela proti samemu sebi, ta tudi ne bode nikdar razumel oduševlje-nega Michelangelovega mramorja, Bar-barju ostane kamen.“

Umetnost je kulturno sredstvo. O njih — o sredstvih kulture — mora govoriti samo tisti, ki jih je že rabil — vžival; le ta čuti zanje potrebo! Ne bom prašal o koristi umetnega gnoja kmeta hribovca, ki ga še ni nikdar rabil in o glasbi kot kulturnem sredstvu ne more govoriti pastir, če še tako lepo, a le na svojo žvegljo piska. Tudi ne sodi mizar črevljev.

Nasprotno! Mnogo je treba povedati — mnogo razmišljati, težko izbirati!

Čitatelj pa služi dobri stvari, če pobere, kakor globob tudi eno zrno, ki ga najde na širokem polju, pa je tembolj zadovoljen, ako je zrna več.

Temelji umetniške vzgoje.

Ne zidajmo hiše pri strehi — ne pričnimo pri najvišji umetnosti! Korenine umetnosti tiče v umetni **obrti** in korenine umetniške vzgoje v **ljudski šoli**.

Umetna obrt je bila — tako nas uči zgodovina — vir umetniške vzgoje povsod, kjer se je umetniška zmisel razvila do viška. Tako je bilo pri Egipčanih, tako pri starih Grkih, ki so nam še danes vzor na umetniškem polju. Renesancna umetnost je tako v Italiji kakor v severni Evropi imela svoje začetke v umetni črti. Kaj je torej čuda, da so praktični Amerikanci zasnovali svojo umetniško vzgojo na tej podlagi, da so isto storili baš tako izvežbanj Angleži in vsi naši sosedji, pod kojih vplivom smo stali in še stojimo danes?

Ali naj hočemo pri nas drugače vzgajati umetniško? Tudi pri nas naj ima umetniška vzgoja svoje korenine v narodni obrti. In tu bo moglo in moralo učiteljstvo mnogo pomagati. Tu naj za-

stavi vse svoje moči! Učitelj naj bode oznanjevalec nove vere med narodom. Vse, kar je v rokah naroda, naj bo lepo, vse s čimer se peča, naj bo snažno, lično. Vse, kar ga obdaja, naj veseli oko in srce! Estetska načela, ki že tiče v njem, naj se popolne glede stanovanja, pohištva, obleke, orodja, glede vseh njegovih izdelkov. Domača obrt naj procvita! Da je pa to mogoče, se morajo uvesti že v ljudsko in meščansko šolo (seveda najprej pa na učiteljska) načela praktične vzgoje umetniške zmisli. — Ne spada v te šole samo risanje, ampak tudi modeliranje, izrezovanje v šarenem papirju, v les, razni tiski, delo v pločevini, ženska ročna dela v raznih tehnikah, — vse seveda tako, kakor zahtevajo krajevne razmere, kakor omogočuje to material, ki je na razpolago.

Krašenje se mora gojiti le praktično, torej le na uporabnih predmetih z razvijanjem narodne ornamentike. V zvezi s temi vajami je vzbujanje zmisli za **pristnost** oblike in **pristnost** materiala, zmisel za to, da se uporabi umetno obrtno naš domači material. V zvezi s temi težnjami je zmisel za potrebno udobnost, kakor jo propagirajo Angleži. Naj se rodi spoznanje, da je priprava lepa, če služi dobro svojemu namenu, če je iz dobre snovi in se na zunaj kaže pošteno taka, kakoršna je res! Naj govori materi-jal svojo besedo **odkriti in pošteno**, naj se uveljavljajo načela solidnosti in pošte-nosti poleg estetskih načel. Poštenost dela je najprimitivnejša načelo umetnosti.

Fundamentalna napaka je, če misli-mo na umetniško vzgojo, pa pozabimo na arhitekturo, nositeljico vseh umetnosti, ki upodablja. Žalibog se to godi. Misli se na slikarstvo, že manj na kiparstvo, še manj pa na arhitekturo.

Okrasek naj nastopi na pravem me-stu predmeta in naj le poveljuje njegovo vrednost in uporabnost, naj ga ne kviri.

A to so poglavja, vredna posebnih naprav. Navesti bi se moralo več zgle-dov, za kar tu ni prostora. Omenil sem jih le, ker so to temelji umetniški vzgoji, pa so vendar neznani marsikomu, ki o njej govori. Ta načela se ne le samo stri-njajo z novo strujo vzgoje, ki ji je geslo **delovna šola**, ampak so delovni šoli naj-važnejša sredstva. To so načela, ki jih zastopa med drugimi priznan pedagog Kerschenshteiner v najnovejšem času, ki so jim pa že bili prej najmočnejši zago-vorniki William Morris, Burne Jones, Walter Crane, Misli, ki se v njih izražajo, so nasprotno propagandi fraze „l' art pour l'art“.

Da „umetnost za umetnost“, pa ne samo za njo in za umetnike! Kaj pa bo za narod? — Ta naj skopni v želji po njej? Naj se odreče tej vzgojni sili in naj se po-greza v blato preprostih ali celo umaza-nih zabav, ali pa naj podivja v surovi borbi za svojo eksistenco ali pa naj se mu duh vtopi v dolgem času? Kakor so to trazu odklonili drugod, tako jo mora odkloniti naš narod — in to še bolj. So-vražna je narodu in njegovi kulturi in je s socialističnega stališča nezmisljena.

So pa umetniki, ki se po njej ravna-jo. Imajo seveda prav s svojega stališča. Nihče naj se ne dotika njihovih krogov! Pa za naše razmere niso.

Kar je umetnosti moda in stremljenje po novih izrazih ter reševanje novih na-log, to za narod nima vzgojnega, vsaj ne **neposredno vzgojnega pomena**. Če bi tudi diletantizem v upodabljanju umet-nosti tako bil razvit kakor je pri nas v glasbi, bi vendarle naše ljudstvo najno-vejših smeri v slikarstvu in kiparstvu — o tem še manj razumelo.

Tega pa ni! Saj se niti v glasbi ne razumejo najnovejši pojavi glasbene lite-rature, ker se preveč oddaljujejo od **na-rodne sloga** in prirodnega čuta. Zato je treba, da se tudi naša umetnost naslanja na narod in se trudi za oblike, ki naj ne bodo preveč oddaljene od pojmovanja umetnosti v narodu. S tem, upam, bi ustrezali tudi težnjam, ki so izražene v John Ruskinovih načelih. (Dalej.)

Razmere v konjiškem učiteljskem društvu.

V konjiškem učiteljskem društvu so zavladale nezdružive razmere. Društvo je začelo razpadati zaradi svojevlgavnosti in terorizma nekaterih oseb: izstopilo je iz društva že 23 članov. Ves ta razkol in prepir pa silno škoduje ugledu učiteljskega stanu v okraju in spodbuja nje-govo veljavo, in to tembolj, ker se že vlačijo v javnost čisto osebne družinske zadeve.

Privatno so hoteli poravnati prepir na društvenem zborovanju, toda bivši pred-sednik ni dopustil razgovora o nastalih razmerah, kar je bilo popolnoma napačno. Tu bi bil pravi forum, kjer se naj bi po-jasnilo vse. Po dolgotrajnih razpravah na odborovih sejah so se zedinili, da skli-čejo „častni sod“. Vsaka stranka si je iz-

brala po 2 zastopnika, a niso se mogli ze-diniti za predsednika. Naposled sta spre-jeli obe stranki predlog, da naj odpošlje Zaveza svojega odposlanca k častnemu sodu, ki naj mu predseduje. To se je tudi zgodilo. „Častni sod“ je imel sejo dne 9. maja t. l. v Konjicah. Sklepi častnega sode se pa niso izvedli, da, deluje se celo v nasprotnem smislu, in razkol je še večji, boj strastnejši. Zavezi je mnogo ležeče na tem, da pride društvo zopet do rednega delovanja in da dobe tisti, ki se jim je zgodila krivica, popolno zadoščenje. Zaveza je s sodelovanjem na častnem sodu dejansko posegla v za-devo, zato mora varovati svoj ugled in veljavo. Gledati mora na to, da se izve-dejo sklepi častnega sode. Slepomišiti se s temi sklepi ne sme. Napačno je mnenje, da društva niso podrejena Zavezi in da Zaveza ni najvišja njih instanca. Z zade-vo se je pečalo vodstvo Zaveze na svoji seji, ki se je vršila dne 12. junija t. l. v Kranju. Po dolgotrajni razpravi in vse-stranskem razmotrivanju položaja je prišlo vodstvo do nastopnih sklepov:

1. Sklepi častnega sode se morajo izvesti do pičice.

2. V smislu sklepa častnega sode je moral dotedanji predsednik **takoj** odstopi-ti in izročiti vse društvene posle pred-sednikovemu namestniku Karlu Mravljaku.

3. Pravico sklicati občni zbor in se-staviti dnevni red je imel pravico le predsednikov namestnik ozir. društveni odbor na čelu predsednikov namestnik.

4. Ker je dnevni red za občni zbor, ki se je vršil dne 15. maja t. l. ob 11. uri na deški ljudski šoli v Konjicah sestavljal odstopišvi predsednik, smatramo vse skle-pe tega občnega zbora za neveljavne; neveljavna je tudi izvolitev tovariša Lovro Serajnika za predsednika, nevel-javna izvolitev delegatov za Zavezino delegacijsko zborovanje v Mariboru in za kongres v Beogradu in še morebitni drugi na tem zborovanju storjeni sklepi.

5. Dopisa, v katerem se višjemu šolskemu svetu sporoča, da sta učitelj Šolar in učiteljica Bezljajeva po ugotovitvi častnega sode narodno popolnoma zanesljiva, vodstvo Zaveze ne more predložiti višjemu šolskemu svetu, ker je dopis podpisal nepravilno izvoljeni pred-sednik. Dopis se vrne v podpis pred-sednikovemu namestniku.

6. Izstop članov iz društva vodstvo Zaveze ne vzame na znanje.

7. Nepravilno izvoljeni predsednik gosp. L. Serajnik se pozove, da izroči takoj vse posle predsednikovemu na-mestniku tovarišu K. Mravljaku, ki naj ukrene vse potrebno, da v sporazumu z društvenim odborom sestavi dnevni red in skliče čimprej nov občni zbor, ki naj voli novega predsednika.

8. Po sklepu častnega sode mora gosp. F. Bobič nemudoma odložiti za-stopstvo učiteljstva v okrajnem šolskem svetu konjiškem.

Na videz ostri sklepi vodstva Zaveze temeljijo na sklepih častnega sode. Ta je sklenil, da mora predsednik Bobič ta-koj odstopiti. Razume se samo ob sebi in ni treba še posebej poudarjati, da pre-vzame v takem slučaju vse društvene posle do izvolitve novega predsednika predsednikov namestnik. Vendar je gos-pod Bobič, neopravičen v to, še sestavljal dnevni red za občni zbor in ga na čuden način skliceval in se podpisal „dosedanji predsednik“. Da je bil takrat v resnici že odstopil, nam svedoči tudi prva točka dnevnega reda: Podpredsednik otvori zborovanje. Tudi zastopstvu učiteljstva v okrajnem šolskem svetu se je že dva-krat odpovedal in dvakrat umaknil od-poved. Jasno je, da se gosp. Bobič ne pokori sklepom častnega sode. Kaj pra-vita k taki močnatosti njegova zastopnika v častnem sodu, naj opraviča sama s se-seboj in z njim. Nikakor pa ne more vod-stvo Zaveze mirno prenesti predbaciva-nja, da je bil odposlanec informiran samo od ene strani. Natanko je bil poučen tudi od njegovih zastopnikov; vsa zadeva mu je popolnoma jasna in dobro ve, kje je krivda. Če trdi gospod Bobič, da mu ni bila dana prilika, da bi se bil zagovarjal in da njegove priče niso bile zaslišane, ne temelji ta njegova trditev na resnici. Sam je govoril, kolikor in kar je hotel, zaslišanje še drugih prič pa ni predlagal ne sam, ne njegova zastopnika. Kar je smatral in še smatra častni sod za ne-častno, naj ne želi gospod Bobič, da bi prišlo še v širšo javnost. Res je, da se je razsodba izrekla v njegovi odsotnosti, kar je običajno v takih slučajih. Napačna je tudi trditev, da se je častni sod razšel, ne da bi bil sklenil zapisnik. Vsi člani častnega sode imajo prepis sklepov v ro-kah, ker so si jih vsi zapisali; tudi za-pisnik je sestavljen.

To se nam je potrebno zdelo poja-sniti učiteljski javnosti, ker smo dobili od več strani poziv, naj bolj natanko poja-snimo vso afero. Vodstvo Zaveze.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Učiteljski kongres v Beogradu.

Legitimacije za znižano vožnjo smo razposlali. Ako kdo legitimacij ni prejel, naj jih **takoj reklamira**, da se mu še pra-vočasno dostavi.

Manjša legitimacija v obliki dopis-nice velja za južno progo do Siska in na-zaj, in sicer za 3. razred osebnega vlaka. Ta izkaznica opravičuje do polovične cene.

Večja izkaznica s cirilskim tekstom velja za progo državne železnice od Si-ska do Beograda in nazaj. Na to izkaznico se plača eno četrtino vozne cene. Ve-ljavna je od 15.—25. julija. Te izkaznice so veljavne tudi na ladjah.

Na izkaznice pazite! Ako bi jih kdo izrežbil, naj se javi v vlaku takoj strokov-nemu tajniku.

Odpotujemo **15. julija**, in sicer iz Ljubljane ob 4.15 zjutraj. Gorenjci, Ko-rošci in Dolenjci naj pridejo dan poprej v Ljubljano. Štajerci, ki nimajo zveze z vla-kom, ki odhaja ob 3. zjutraj iz Maribora, naj prenoče v Mariboru ali v Celju, ka-kor jim je bolj na roko. Na Zidanem mo-stu se združimo. Obljubljenih nam je pet direktnih vagonov (za 200 udeležencev) do Beograda. Prestopili bodo torej samo Štajerci na Zidanem mostu. Vstopajte samo v te vagone! Pazite na reditelja! Vožnja bo dolga, toda z združenimi moč-mi in z dobro voljo si jo bomo krajšali.

Vozni red: Iz Ljubljane 4.15 zjutraj, v Zidani most ob 6., v Zagreb (juž. kolo-dvor) pridemo ob 9. dopoldan in se odpe-ljemo ob 11. uri dopoldne z državnega kolodvora. Ker ne vemo, kdaj premak-nejo naše vozove z južnega na državni kolodvor, ne kaže nepotrebno hoditi v mesto. V Sisek dospemo ob 1. uri popol-dne, zvečer ob 9. v Brod, opolnoči v Vin-kovce, ob 9. zjutraj v Zemun in ob 10. v Beograd.

Morebitni zamudniki naj se odpeljejo 15. julija zvečer. Ti pridejo tekom pri-hodnjega dneva v Beograd z brzovlakom, kar bo seveda neprimerno dražje. — Za zamudnike, ki potrebujejo informacij, posluje tovariš v pisarni strokovnega taj-ništva dne 15. t. m.

Stanovanja. Zajedno z legitimacijami smo razposlali tudi stanovanjske nakaz-nice, ki smo jih izgotovili po seznamu iz Beograda. Beograščani so nam rade volje odstopili privatna stanovanja in sicer — kakor nam javljajo od Udruženja — brez-plačno. **Dolžnost vsakega prijavljenca**, ki se je premislil in **ne potuje** na kongres, je, da to **takoj** prijavlji, in se tako z nje-govim stanovanjem lahko razpolaga. V Beogradu nas čakajo na postaji srbski tovariši in tovarišice in nas povedejo na odkazana stanovanja. — Kdor se je pra-vočasno prijavil do prvotno določenega termina, ima svoje nakazano stanovanje, drugi se bodo pač morali zadovoljiti s ka-kimi skupnimi prenočišči.

Prehrana. Za potovanje v Beograd naj vzame prehrano vsak s seboj, zakaj na kolodvorskih restavracijah bo pač silno drago. Tudi stroški prehrane v Beo-gradu bi se dali znižati s tem, da si vzame-mo kako stvar (suhe klobase itd.) s seboj. Sicer nam bodo pa spodaj že tudi pokazali kako domačo gostilno, kjer ne bodo ravno pretirane cene. — Tobakarji naj se založe že doma s tobakom, ker ne vemo, kako bo spodaj v tem oziru.

Koncerta, ki ga priredi učiteljski zbor ljubljanski, naj se udeležijo tudi slo-vensko učiteljstvo, ker je dobiček name-njen srbski učiteljski vojni siročadi.

O **skupnih zadevah**, ki se tičejo slo-venskega dela udeležencev, bodo po po-trebi aširane objave v veži Učiteljskega Doma v Beogradu, kjer bo vsak dobil tudi potrebne informacije. Naša stanova-nja so itak ponajveč v bližini Učiteljskega Doma.

Povratek se vrši poljubno v skupi-nah kakor se bodo stvariale na izletih dan po zaključku kongresa. Kdor hoče, se vrne lahko tudi takoj po kongresu.

Na veselo svidenje!

NAZNANILO.

Vodstvo Zaveze je na svoji seji, ki se je vršila dne 12. junija 1920 v Kranju, sklenilo nasvetovati upravnemu odboru, da se naj ne vrši letošnje Zavezino dele-gacijsko zborovanje po prvotnem sklepu upravnega odbora v prvi polovici meseca septembra v Celju, temveč zadnje dni meseca avgusta v Mariboru. Upravni od-bor je potem okrožnil z vsemi proti enemu glasu prireditelj vodstvenemu pred-logu. **Delegacijsko zborovanje se bo torej vršilo 27. in 28. avgusta v Mariboru.** Program priobčimo v eni prihodnjih šte-vilk. Pripomnimo še, da več društev še ni prijavilo delegatov. Prosimo, da store to čimprej.

Vodstvo Zaveze.

Društvene vesti.

+ **Pedagoško društvo v Krškem** je imelo svoj občni zbor dne 19. junija 1920 v Krškem. Udeležba je bila zelo dobra.

Predsednik pozdravi vse navzoče, posebno predsednika Zaveze, ravnatelja Luko Jelenca in tov. Ivana Bezeljaka, člana litijskega učit. društva. V svojem pozdravnem govoru poudarja potrebo enotne stanovske organizacije brez razlike političnega strankarstva. Edini namen organizacije bodi boj za gnotna vprašanja, za napredek šolstva in nadaljnjo stanovsko izobrazbo.

Dnevni red:

I. Predsednikovo poročilo:

a) Z ozirom na dopis iz Št. Jerneja se določi, da ostanejo sedanjí krožki, a s to spremembo, da se prikopita šoli Svibno in Št. Jurij pod Kumom krškemu okrožju.

b) Po poročilu preds. Zaveze ravn. Jelenca o delovanju Zaveze v zadnjem času se pogovore resolucije, ki jih je poslalo mariborsko okr. učit. društvo:

1. Sprejmeta se soglasno resoluciji št. 1. in 2.

2. Resolucija 2 se vsled nejasnosti odkloni. Ne ve se, ali je ost naperjena proti Zavezí ali proti Slomškovi zvezi, ali proti obema. Učitelstvo ne odobrava napada na Zavezo ter zavrača očitke o slepomišljenju, ako se misli s tem očitkom zadeti samo Zavezo.

3. Resolucija št. 5 se odkloni s pristavkom, da pride to vprašanje na razgovor na letošnjem delegacijskem zborovanju Zaveze, ki se mu prepušča, da določi smeri, katere naj zastopa naše stanovsko glosilo.

4. Resolucija št. 6 se ne sprejme. Zborovalci obžalujejo preteči razkol med štajersko-koroškim in kranjskim učitelstvom, kar bi bilo gotovo v velikansko škodo našemu stanu. Storití moramo vse, da se prepreči ta razdor. Naše stališče je, da se naj ne razdira in ruši naša stanovska organizacija.

5. Resolucija št. 7 se odkloni.

II. Sprejmeta se poročili tajnika in blagajnika. III. Za prihodnje poslovno leto se izvoli nov odbor:

a) Predsednik: Maks Hočevár; namestnik: Leop. Levstik.

b) Podpredsednika: Za okrožje Št. Jernej: Karel Trost; namestnik: Tone Brodnik; za okrožje Tržišče: Tit Grčar; namestnik: Aleks. Lunaček.

c) Odborniki: Pavla Zirer, Malči Kobal, Albin Zavrl.

č) Pevovodje: Jože Vutkovič, Karel Trost, Tit Grčar.

IV. V učiteljsko razsodišče se izvolijo:

Predsednik: dr. Tomaž Romih; namestnik Maks Hočevár.

2 prisednika: Avgusta Kolnik, Kristina Demšar; 2 namestnika: Fran Rant, Pavla Zirer.

V. Za delegata, ki se udeležijo skupščine UJU v Beogradu, se določi predsednik Maks Hočevár. Stroške povrne delegatu društvo; v ta namen plačajo člani prispevke po 20 K.

VI. Izvolijo se delegati za delegacijsko zborovanje Zaveze v Celju:

Dr. Tomaž Romih, Janko Golob, Ana Berce-tova; namestniki: Leopold Levstik, Karel Trost, Vinko Berce.

VII. Občni zbor poveri odbor, da pristopi tvornici učil z enim deležem.

VIII. Sprejme se sledeča resolucija:

Učiteljsvo zahteva, da se imenuje nadzornik meščanskih šol iz vrst onega meščanskošolskega učiteljsva, ki že več let služi v mešč. šoli.

Ob koncu zborovanja se posloví predsednik od učiteljskih parov Kocjančič, Benedičič in Kosec, ki odhajajo iz našega okraja; zahvaljuje se jim v imenu društva za njihovo delovanje in želi obilo sreče na novih službenih mestih.

Zahvali se tudi vsem udeležencem, ki so prišli v tako častnem številu in zaključí zborovanje.

Popoldne smo prisostvovali mični opereti »Gorska kraljica«, ki so jo uprizorili učenci in učenke tukajšnje meščanske šole. Po opereti smo se izvrstno zabavali v družbi svojih stanovskih tovarišev in tovarišic.

+ **Gornjegrajsko učiteljsko društvo** je zborovalo dne 13. junija t. l. na Rečici ob dobri udeležbi. Po pozdravu omenja predsednik V. Pulko, da sta prijavila M. Rihard in Marija Papst iz Šmartnega ob Dreti svoj pristop. Pozdravi tudi navzoča gosta tvco. Reiz in go. Zemljí iz Luč. Nato častita tovarišici Mar. Veninšek na dobro prebitem izpitu učit. usposobljenosti in tov. Branku Zemljícu na imenovanju za nadučitelja na Rečici. V daljšem govoru proslavlja pokojnega ravnatelja Schreinerja, ki mu zaključí navzoči »Slava«. Nadučitelju Klemenčiču Ivanu, ki je stopil v pokoj in ki je s svojim obsežnim znanjem in marljivostjo podpiral društvo kot mnogokrat nastopajoči predavatelj, želi, da bi vžival svoj zasluženi pokoj v sreči in zadovoljnosti, čemur navzoči živahno pritrdijo. — Na razgovor je prišlo nadalje Fabincevo rovarjenje v škodo celokupnega učiteljsva. Navzoči so soglasno sprejeli sledeči sklep:

Gornjegrajsko učiteljsko društvo obsoja napade na mariborsko učiteljsvo posebno pa še na rav. tov. Stupco od strani klerikalnega časopisja, ker so imeli pogum nastopiti proti ustanovitvi »Slomškove zveze« na bivšem Sp. Štajerskem. Vsi smo krščanski učitelji in ne posegamo v politično prepiranje nikogar, a v našo organizacijo ne pripuščamo političnih sporov, ker bi se s tem naše moči cepile in bi nam to bilo le v lastno škodo. — Potem se prične z dnevnim redom.

1. Tov. M. Rojnik prečíta zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri in podpiše.

2. Društvo sklene pristopiti k »Tvornici učil« za sedaj z enim deležem.

3. Glede klasifikacije učiteljsva po šolskih voditeljih se soglasno sprejme sklepe »Ljubljanskega učit. društva«, ki so navedeni v 23. štev. »Učit. Tov.«

4. Volitev v društveno učit. razsodišče se je izvršila sledeče: predsednik Franc Kocbek, namestnik V. Pulko, prisednika Jos. Terčak in ga. Sotlar, namestnika pa Martin Sotlar in ga. Korban.

5. Naše učit. društvo bo pri učit. kongresu v Beogradu zastopala tov. Marica Matek.

6. Kot odposlanec za zborovanje »Zaveze« v Celju se določi razen predsednika še Ivan Pušenjak in kot namestnika Martin Sotlar in Marica Rojnik.

7. Tov. Branko Zemljí je potoval s splavom do Beograda. Med tem je pa imel priloiko opazovati življenje in posebnosti naših tod bivajočih bratov kakor tudi njih kulturne naprave. Vse to nam je povedal v deloma drastičnih, deloma pa pesniško ubranih »Spominih s pota do Beograda«, čemur so navzoči z zanimanjem sedili in izrekli podavatelju živahno pritrdjevanje.

8. Tov. B. Zemljí priporoča, da učiteljsvo svoj »Učit. konvikt« izdatno podpira, kar se je vzelo na znanje.

+ **Novomeško okrajno učiteljsko društvo** je zborovalo dne 10. junija 1920 v Trebnjem. Tov. predsednik pozdravi vse navzoče, poudarjajoč, da so prihiteli na današnje zborovanje tovarišice in tovariši iz najoddaljenejših krajev — zavedajoč se svojih stanovskih dolžnosti kot učitelji in zato čast in ponos zavednosti učiteljsva. Na kratko, a temeljito se je preresetal spored bodoče okr. učit. konference.

Nato nam je poročal tov. Božo Račič iz Adlešič o »Jugoslovanski ornamentiki«. Povedal nam je marsikaj zanimivega. Povel nas je v dobo početka ornamentike. Pokazal nam je z raznimi slikami, ki jih je imel s seboj ter z malimi risarjimi na šolsko tablo postanek ornamentike. Dokazal je s svojim izvajanjem, da je dom vse ornamentike vzhod — oziroma med vzhodnimi Slovani. Jugoslovani so prejeli prvi od Carigrada; ti so obdržali prvotno obliko, dočim je med Slovenci — tudi Jugoslovani — že močno prevladal germanski duh. Germani so imeli sicer svojo ornamentiko, ki so jo pa ukradli vzhodnim Slovanom, prikrili jo so jo po svoje in nato nam Slovincem usiljevali kot pristno blago. Tovarišu Račiču se pozna, da je jugoslovanske dežele prepotoval, preučil njih nošo in običaje in z mojstersko spretnostjo primerjal našo lastnino s tujo ukradeno stvarino. — Božo, prispel si med nas od zelene Kulpe. Moral bi se Ti zahvaliti, ali upam, da si bil zadovoljen z zahvalo, ki si jo žel na zborovanju. Pozornost med predavanjem, priznanje po predavanju in zanimanje za izvajanje ves čas — bodi ti skromna zahvala!

Tovariš Hočevár je poročal o »Javni kvalifikaciji ljudsko in meščanskošolskega učiteljsva«. Javna kvalifikacija je nekaj, za kar se je učitelstvo borilo in potegovalo že dolgo vrsto let; vendar jo je sedaj sprejelo hladno. Javna kvalifikacija mora biti, a vršitev javne kvalifikacije naj se vrši drugače. Učiteljsvo odklanja v objavljeni naredbi določeno izvrševanje javne kvalifikacije. Kvalifikacijo naj izreče nadzornik takoj po nadzorovanju pri krajni učiteljski konferenci, da se zamore kvalificirani zagovarjati: ves učiteljski zbor na isti šoli pa zamore presoditi stvarni položaj. Po referatu se je vnela precej burna debata in se je končno sklenila sledeča resolucija: Zaveza jugoslovanskega učiteljsva se pozivlja, da zastavi ves svoj vpliv pri poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani, da za tekoče leto prekliče naredbo o javni kvalifikaciji, v bodoče pa naj jo predrugači sporazumno z zastopniki učiteljsva.

Pri slučajnostih se je sklenilo zaprositi potom Zaveze višji šolski svet, da naj pusti svoječasno veljavno naredbo, da smejo učitelji-vojaki delati sposobnostni izpit po 10 mesečni praksi še nadalje v veljavi, ker s preklicem te naredbe je prizadetih mnogo mlajših tovarišev, ki so se vrnili še-le tekom letošnjega leta iz ujetništva.

Na ustanovno zborovanje UJU v Beograd odidejo sledeče tovarišice: Claricjeva, Ekelnova, Franketova, Klemenčičeva, Severjeva, Hladnikova, Dularjeva ter tovariši: Vrbič in Vidmar. (Pozneje se je prijavila še ena tovarišica, za katere ime ne vem — tako da jih gre iz našega okraja 10. — Op. por.) Kot delegati na »Zavezino« zborovanje v Celje pa so se prijavili: Zemljakova, Matko in Hočevár, namestniki: Franketova, Verce-tova in Gebauer.

+ **Litijsko učiteljsko društvo** zboruje v torek 13. julija (ne v soboto 3. julija, kakor je bilo dogovorjeno v Litiji, ker je zagorska dolina ta dan zaposlena s pripravami za sokolsko slavnost). Zborovanje se vrši v Ljubljani ob 10. uri na I. mestni deški ljudski šoli. Vzpored: 1. Predsednikov pozdrav in poročilo. 2. Tov. Natalija Ahčinova: Učiteljsvo in Sokol. 3. Načrt šol. zakona in načrt pravil U. J. U. ter pravila učit. društev. (»Tovariš« št. 23. ožir. 21.) 4. Razgovor o naši udeležbi na kongresu v Beogradu. 5. Volitev v društveno razsodišče. 6. Raznoterosti. Ker je dnevni red važen, pa je tudi zadnje zborovanje v tem šol. letu, pričakuje polnoštevilne udeležbe — odbor.

+ **Radovljiško okr. uč. društvo** zboruje v soboto dne 10. t. m. ob pol 11. uri v Kranjski gori.

Iz Jugoslavije.

— **Radi kongresa v Beogradu ne izide prihodnja številka »Učit. Tov.«** v četrtek dne 15. t. m. Treba bo počakati, da se vrnemo domov, kar se bo zgodilo vsekakor dober teden kasneje. Uredništvo.

— **Kongres v Beogradu** obeta postati sijajna manifestacija jugoslovanskega učiteljsva. Kakor poroča »Narodna Prosveta«, se je do 28. junija javilo za kongres okrog 2000 učiteljev oziroma učiteljic, katero število pa bo naraslo najmanj na 3000. Iz Slovenije je javljenih nad 200 članov našega stanu.

— **Narodne noše v Beograd!** Tovarišice, ki se udeležite učiteljskega kongresa v Beogradu, vzemite narodno nošo s sabo! Rabimo jo ob sprejemu, pri slavnostnem zborovanju, v gledišču, pri banketu in morebiti še kje. Narodna noša nam je najbolje nadomestilo za vsako fino obleko, ki je v takih slučajih nujno potrebna. Umestno je tudi, da naša prestolica spozna lepoto in pestrost slovenske narodne noše. Če bi bilo le še nekaj »Janezov« in rdečih marel zraven! Razume, da so tovarišice, ki slučajno nimajo narodne noše, dobrodošle v vsaki drugi obleki. Tovarišica.

— **Beograinski občinski svet** je dovolil 10.000 dinarjev odboru učit. udruženja v Beogradu za sprejem onih, ki se udeležijo prvega jugoslovanskega učiteljskega kongresa v Beogradu.

— **Prestolonasledniku Aleksandru** so se poklonile na dež. vladi v Ljubljani dne 27. junija v avdijenci razne naše učiteljske organizacije po svojih zastopnikih. Tudi se je v posebni večji deputaciji beguncev poklonilo regentu pet naših v Ljubljani bivajočih tovarišev iz zasedenega ozemlja ter mu razodelo udanost in svoje gorje. Te deputacije si dr. Brejc ni upal kar tako mirno odriniti mimo regenta kakor je to storil z drugimi, v katerih so bile zastopane po veliki večini njemu ne-všečne osebnosti.

— **Brez učiteljsva.** Uradni list deželne vlade za Slovenijo z dne 1. julija 1920, št. 79, piše v oficijalnem komuniqueju: »K dvornim dinjem so bili povabljeni zastopniki kulturnih, političnih in drugih organizacij in korporacij«. — Ta uradna navedba bi bila točna in bi odgovarjala resnici, ako bi imela dostavek: **le učiteljsvo je bilo izključeno!** — Po čigavi zaslugi, tega ne vemo; bržkone pa so pahnili učiteljsvo od kraljeve mize zaradi tega, ker ga na deželni vladi za Slovenijo današnji dan ne štejejo v nobeno kategorijo zgoraj omenjenih organizacij in korporacij, ampak ga smatrajo zgolj za nepotrebno zlo, kamor ne sme posvetiti žarek milosti visokega in ponosnega dr. Brejca! Toda — verjemite nam — da o sedaj vladajoči gospodi ne bo več duha ne sluha, ko bo slovensko učiteljsvo še vedno živelo in delovalo!

— **Sprejema prestolonaslednika regenta Aleksandra** se je udeležila v narodni noši skupina Belokranjcev, ki jo je vodil naš tovariš Božo Račič iz Adlešičev v Belokranjini. Med Ljubljancani je vzbujala skupina splošno pozornost.

— **Fabinc ne piše resnice.** V 150. številki »Jugoslavije« piše gospod profesor Fabinc med drugim tudi: »da je nadučitelj Jakob Dimnik izjavil našemu članu Slapšaku, da me je treba ubiti.« Pooblaščen od tov. Jakoba Dimnika izjavljamo, da nadučitelj Jakob Dimnik dotičnih besedi ni govoril in dne 1. julija je član Slomškove zveze Slapšak nadučitelju Jakobu Dimniku izjavil, da gospod profesor Fabinc ni pisal resnice.

— **Mera je polna!** V »Slovincu« in »Slovenskem Učitelju« se neprestano ponavljajo ljuti in sirovi napadi na naše organizacije in posebno še na naše tovariše Gangla, Jelenca in Dimnika. Vemo, da takorostno pisanje, ki ne prizanaša niti osebnosti in osebnemu poštenju, obsoja vsa javnost z večino Slomškarjev vred. Vsi, ki poznajo razmere v Slomškovi Zvezi, kažejo s prstom na glavnega krivca te divje gonje. Tako se ne kolie noben stan med seboj, kakor to delata imenovana lista: zavladal je v njih Šušteršičev duh — vrnila se je doba pariških apašev in barcelonskih anarhistov, ki nam jih je »Slovenski Učitelj« metal v obraz! Nima mo volje, da bi tratili čas in prostor z odgovori na najnižkotnejše inzulte razgrete strasti in domišljavosti političnih pustolovščin — dan plačila itak pride! »Slovincu« in »Slovenskem Učitelju« bo dana prilika, da na pristojnem mestu izkažeta resnici in pravici čast in spoštovanje! Mera potrpljenja je polna! Naj govori zakon! —

— **»Narodna Prosveta«** razpravlja v predzadnji svoji številki z dne 28. junija obirneje v treh zaporednih člankih o zakonskem načrtu, o pragmatiki in o načrtu pravil za Udruženje, ki so bili izdelani v okvirju naše »Zaveze« ter se o njih

kaj laskavo izraža. O zakonskem načrtu n. pr. pravi doslovno: »Načrt je izradjen vrlo marljivo, pregledno i sasvim sistematski, te može poslužiti kao najbolja osnovica za izradu definitivnoga projekta za nov zakon o uredjenju narodnih škola u našem kraljestvu« in na drugem mestu: »Tako, eto, naši slovenački drugovi zamišljaju ujedinjenje jugoslovenskoga učiteljstva.«

— **Kongres češkoslovaškega učiteljsva.** Dne 2. in 3. t. m. se je vršil v Pragi kongres učiteljsva češkoslovaške republike. »Zaveza« je prešla za ta kongres češkoslovaškega učiteljsva posebno povabilo iz Prage, a se ga ni mogla udeležiti radi bližajočega se kongresa v Beogradu. Odposlala je zato češkimi tovarišem brzojavnim potom tople pozdrave z iskreno željo na najboljšo uspehe.

— **Poverjeništvu za uk in bogočastje ali reklamno podjetje?** Tako se človek vpraša, če dobi od šolske oblasti naslednje poročilo: »Poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani z razpisom z dne 29. maja 1920, št. 1935, ponovno opozarja na Schreinerjeve-Finkove »Zemljepisne in zgodovinske učne slike«. — Poverjeništvu poudarja potrebnost te knjige v ljudskih šolah z ozirom na gojenje čustva skupnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Uvedba te knjige je pouku v materinščini potrebna zlasti zaradi tega, ker drugih takih knjig doslej še ni in ker ministrstvo prosvete zahteva čitanje takih berilnih sestavkov, kakršni so v Schreinerjevi-Finkovi knjigi. — Poverjeništvu za uk in bogočastje pa uvedbo imenovane knjige na srednjih šolah naravnost naroča. — S pričetkom prihodnjega šolskega leta se je po tem razpisu raznati.« Seveda bi poverjeništvu prav lahko vedelo, da eksistirajo pri nas še »druge take knjige«, slučajno prav dosti boljše od priporočene, ampak te niso izšle v takorimenovani »Jugoslovanski knjigarni«.

— **Rokotvorni tečaj na Češkem.** Od prijatelja Milana Šilhe, ministerijalnega instruktora socijalnega skrbstva, sem dobil pred tednom dni sledeče pismo: Gospod tovariši! Na zadnji dve pismi še nisem prejel odgovora, iz česar sodim, da jih niste dobili in niste mogli izvršiti predpriprav za udeležbo tečajev. Ravnateljstvo v Val. Mezerici mi naznanja, da poteče 15. t. m. (junija) termin za prijave, in da mora mesta oddati. Ne morem drugače, da vam to naznanim z globokim obžalovanjem in obenem z nado, da se nam to posreči ob ugodnejših razmerah drugo leto. S tovariškim pozdravom Milan Šilha. Tečaj za rokotvorni pouk je padel za enkrat v vodo. Čehi so nam ponudili 10 prostih mest, priglasilo se je 18 tovarišev in tovarišic. Vse prigašence, pisma, ki jih Šilha omenja, kakor tudi zadevno vlogo sem poslal pred 2 mesecema in že več višjemu šolskemu svetu, odkoder ni rešitve in je menda tudi ne bo. Po čigavi zaslugi ali nezaslugi, to bode treba seveda ugotoviti. Za danes vsem priglašencem samo naznanjam, da je stvar padla v — vodo, uradni šimel je pa za pol dlake bogatejši. — Albin Lajovic.

— **Uradni list št. 79. z dne 1. t. m.** prinaša naredbo poverjeništvu za uk in bogočastje, s katero se izdaja »Organizacijski pravilnik za državne dvorazredne trgovske šole v Sloveniji.« Tovariše, ki bi se za ta pravilnik zanimali, opozarjamo na zgoraj navedeno številko U. 1.

— **Nekaj vesti o naših tovariših v ruskem ujetništvu.** Tovariš Josip Jurdana, pred vojno nadučitelj v Risiku na otoku Krku v Istri, se je na svojem potu iz ruskega ujetništva ustavil dne 2. t. m. med drugim za kratek odmor tudi v Ljubljani. Iz Taškenta je potoval Jurdana preko Moskve na Švedsko, od tam preko Štetina, Dunaja v Ljubljano ter se vso to dolgo pot, ki je trajala 3 in pol meseca, veselil skorajšnjega povratka pod domačo streho, kjer ga že šest let željno pričakuje njegova družina. A koliko razočaranja zani, ko je na Dunaju zvedel, da tiči velik del Slovenije in ž njo njegova Istra z otoki vred v novem, še huššem robstvu! Da se informuje o nadaljnjem svojem potu, zglasil se je Jurdana v našem uredništvu. Ob tej priliki nam je dal na razpolago nekaj vesti o naših tovariših-trpinih v ruskem ujetništvu s prošnjo, da jih objavimo v listu. — Naš znameniti glasbenik tov. Emil Adamič živi v Taškentu, kjer je nastavljen kot dirigent v opernem gledališču »Kolizej«; istočasno odpravlja službo učitelja glasbe v učiteljskem seminariju in na taškentskem konservatoriju. Adamič je na glasbenem polju neutrudno delaven, a pri trdnem zdravju ni. Trpi na malariji, kateri so podvrženi več ali manj vsi ujetniki, pa tudi domače prebivalstvo po turkestan-ski nižini. Adamič se vrne v domovino. Skušal je že pred časom pobegniti iz Taškenta, a je bil prijet na železnici, ker ni imel pravih potnih listov. — Rudolf Zu-

panek, sin bivšega okr. šol. nadzornika v Celju, živi zdrav v Taškentu. Pozdravlja vse domače ter se pripravlja na odhod v domovino. — **Nazarji Krizman**, učitelj pri Sv. Ivanu v Trstu, je učitelj glasbe v Taškentu. Poučeval pa je istotam tudi na ljudski šoli. Tudi on se nadeja, da se v kratkem času reši ruskega ujetništva. — Isto je z **Josipom Šupljino**, bivšim učiteljem v selu Divišci v Istri ter z **Ignacijem Jugom**, bivšim učiteljem v Cerknem na Goriškem. Oba je Jurdana pustil v Taškentu, a mu sledita. — **Anton Koršič**, po Jurdanovi izpovedbi svojčas učitelj nekje okrog Nabrežine na Goriškem, je umrl na pljučnici v Taškentu. — Tovarišu Jurdani, ki se mu v imenu svojcev toplo zahvaljujemo za te podatke, želimo srečno vrnitev v domovino!

— V **zakonskem načrtu**, ki smo ga priložili št. 23. „Učit. Tov.“, je nekaj pogreškov, ki jih naknadno popravljamo: Čl. 8. (se mora glasiti): Učenci, ki se uradno izkažejo, da so z uspehom dovršili osnovno in nadaljevalno ali osnovno-strokovno šolo... Čl. 33. (z ozirom na sklep ankete tiskovin, ki ne priznava katalogov): Otroške šolske uspehe in njihovo vedenje se vpisuje dvakrat v leto... V VII. manjkajo podnaslovi: nad 74: 1. a) Državni šolski svet; nad 75: b) Državna učiteljska zbornica; nad 79: b) Pokrajinska učiteljska zbornica; nad 80: 3. Okrožni šolski svet in okrožna učiteljska zbornica, a) Okrožni šolski svet; nad 82: b) Okrožna učiteljska zbornica; nad 83: 4. Šolsko upravitelstvo in učiteljski svet, ali pa (če nečemo teh podnaslovov), odpade nad č. 77. tiskani podnaslov.

— **Prošnja vpokojencev!** V imenu vpokojencev, osebnih onih, ki so nad dobo služili do 1. 12. 1919 ter v imenu vseh ostalih obračunanih se do vseh učiteljskih organizacij, naj opozorijo delegate za kongres, da se ozirajo na nas, ki smo delali in trpeli v korist naroda v težkih časih. Delegatje! Ne odjenajte, predno se vam ne da zagotoviti, da bomo i mi prejeli končno določeno vsoto za celodobno službovanje. Ne bodite nam samo pravi kolegi, temveč tudi pravi prijatelji! Pomagajte nam! Vpokojena učitelja.

— **Popravek.** V „Učit. Tov.“ št. 26. je dopis „Društvo upokoj. učitelstva“, katerega četrti stavek se pravilno glasi: Podpornima članoma Fr. Ivancu za vsoto 53 K in K. Hrovatu za vsoto 10 K izrekamo posebno zahvalo.

— **Osrednji zavod za žensko domačo obrt** je priredil na Turjaškem trgu št. 3 (Kmetijska družba) razstavo ženskih ročnih del. Razstavljeni so razni prtiči, vrtniki, robčki, torbice, trakovi za damske verižice, otroške vrhnje obleke, gumbi itd. Vsa ta dela so izvršena prav mojstrsko. Zastopane so sledeče tehnike: klekanje in šivanje čipk, belo in pisano vezenje, toleda, filet ter biserniška dela. Zavod, ki obstoja šele kake tri mesece je v tem kratkem času dosegel kar najboljše uspehe. Na tem zavodu se morejo v ženskih ročnih delih izvežbati žene in dekleta, katerim je obisk naše višje obrtne šole nemogoč. Pouk je celodnevni; za one, ki imajo le omejen čas, pa obstoje poldnevni kurzi. Zeleti je, da se naše ženstvo tega prekornistnega zavoda poslužuje v kar največjem številu.

— **Dekliška meščanska šola pri sv. Jakobu** je priredila razstavo ženskih ročnih del in risarij. Pouk v ženskih ročnih delih: belo in pisano vezenje, krpanje, pletenje i. dr. je pod spretnim vodstvom svoje učiteljice, priznane strokovnjakinje gđč. Meškove kar najbolje uspel. Za to stopnjo so vsa ročna dela nepričakovano dobro izvršena, zlasti, ko pri sedanjih razmerah ni bilo na razpolago materiala, in ker so mu cene tako visoke, da si ga ne more nabaviti vsaka učenka. Tudi tovarišici Wašchetova in Sodnikova sta si stekli lepih zaslug za svoje uspešno delo pri pouku v risanju. Gojili sta v prvi vrsti narodno ornamentiko. Krasen je sklednik s skledo in krožniki in prav tako ljubki so tudi drugi predmeti: lončki, škrinjice, mape, okvirji i. dr., vse okrašeno z narodnimi motivi. Poleg tega pa je razstavljenih tudi dosti drugih risb.

— **Poštnine prosta** so pisma, dopisnice, vloge in sploh vse pošiljke šol. vodstev na zalogo šolskih knjig za Slovenijo v Ljubljani. Na to ugodnost opozarjamo učitelje in šolska vodstva, da ne bodo brez potrebe trčili denarja.

— **Računice** vseh treh stopenj izidejo pred prihodnjim šolskim letom v zalogi šolskih knjig za Slovenijo v Ljubljani.

— **Odobritev šolske knjige.** Poverništvo za uk in bogočastje je z razpisom z dne 18. junija 1920 št. 2037, odobrilo „Zgodovino srednjega veka za nižje razrede srednjih in njim sorodnih šol“, ki jo je spisal prof. Anton Melik.

— **Članarina in darila za učiteljski konvikat.** Gdč. Peterlin Marija iz Most pri Ljubljani 20 K; g. Ivan Primožič iz Mečinj pri Kamniku 10 K; Posojilnica v

Framu 20 K; g. Janko Orožen, strokovni učitelj v Ljubljani 10 K; Olga Jenkova iz Št. Janža 10 K. Iz uredniške mize Učit. Tov. 3 K. Hvala!

Šolske zvezke ima Učit. ti-
skarna zopet
na razpolago in sicer L-1 do L-5, L-11
in L-12. Šolskim vodstvom priporoča-
mo, da jih naročajo za novo šolsko
leto že sedaj, ker ni izključeno, da bodo
cene radi velikega pomanjkanja papirja
pozneje višje.

Neodrešena domovina.

— **Goriško okrajno učiteljsko društvo** je imelo svoje zborovanje dne 6. junija ter obravnavalo o pristopu učitelstva k »Delavski zbornici«. Predsednik Krizman je pri debati poudarjal, da bo sklepalo o definitivnem pristopu še-le počitniško zborovanje »Zveze jugoslovanskih učiteljskih društev« v Trstu. Dal je na to besedo tovarišu Urbančiču, ki se je udeležil v ta namen seje centralnega vodstva »Zveze« v Trstu. V smislu naročil odborove seje učiteljske »Zveze« je Urbančič v daljšem govoru priporočal pristop celokupnega učitelstva k »Delavski zbornici«. Obžaluje, da še nima njenih pravil in navodil, katere prireja sedaj tovariš Kleinmayr. Povdarjal je v svojem govoru, da spoštuje Delavska zbornica vsako narodno, politično in versko naziranje, česar pa mnogi tovariši niso mogli ali pa morda niso hoteli razumeti pod vtisom, recimo, sedanjih razburkanih življenjskih razmer. Za svojo osebo je govornik prepričan, da bode Delavska zbornica najboljša opora pri boju našega stanu za razširjevanje ljudskega in ustanavljanje srednjega šolstva. Zavedno učitelstvo je vedno stremilo za udeležitve proletarskih zahtev in resnično dejstvo je, da je zaveden demokratičen delavec vedno podpiral šolstvo in najbolj razumeval učiteljske boje za boljše gneto in socialno stanje. Tovariš Pajk se je v daljšem govoru izjavil proti vstopu v Delavsko zbornico in je govoril o ljubezni do domovine, o rodoljubju in o nekdanjih učiteljskih vzorih ter opozarjal na komunizem in na posledice sodobnega revolucionarnega gibanja. Izkušena učiteljska borca tovariša Možina in Mirmolja sta spretno zavrnila vsak dvom o rodoljubju nad tovariši, ki so za pristop k Delavski zbornici in sta z živimi besedami podpirala Urbančičev predlog ter grajala vsako nasprotnikovo izvajanje. Po daljši debati stavi predsednik Krizman Urbančičev predlog za pristop na glasovanje. Dvignilo se je 28 rok, a ko je uvedel protiglasovanje, se je dvignilo 12 rok, kar naj dokazuje, da je pretežna večina učitelstva za pristop k Delavski zbornici. Na prihodnjem zborovanju bode prav gotovo 95% goriškega učitelstva glasovalo za načelo razrednega boja. To zborovanje je bilo po časopisnih vesteh dne 1. t. m. Na dnevnem redu tega zborovanja je bila obravnava o »Delavski zbornici in učitelstvu«, kot druga točka pa se je obravnavalo »Provizorični normalni učni načrt za ljudske šole«.

— **»Komunizem učitelstva«.** Na razna vprašanja in izjave v »Goriški Straži« glede prestopa slovenskega učitelstva v zasedenem ozemlju v komunistični tabor, objavlja tovariš A. Hreščak v tržaškem »Učiteljskem Listu« z dne 16. junija pod gorenjim naslovom daljši članek, iz katerega posnemamo nastopne vrste: Naše učitelstvo ne more celotno prestopiti v nobeno politično stranko: 1. ker ni politično, ampak strokovno organizirano, in 2. tudi če bi bilo politično organizirano, bi ta organizacija ne bila samo komunistična. Kar imenujete, spoštovani vprašalec, komunizem učitelstva, ni nikak komunizem, ampak le organizacijsko vprašanje učitelstva v boju za njegove gmetne in moralne cilje. Delavska zbornica, v katero je učitelstvo prisiljeno vstopiti, ni komunizem in ne komunistična stranka, akoravno je res, da tvori danes komunisti večino njenih članov, ampak je strokovna zveza vseh tistih stanov, ki mislijo, da si z medsebojno podporo priboro življenja vrednejšo eksistenco. Delavska zbornica ne predpisuje svojim članom nikake religije, nikakega svetovnega naziranja, nikakega političnega prepričanja; pač pa zahteva od njih medsebojno solidarnost in zvestobo. Nudi pa zato vsakemu članu podporo tisočev sotrpilov v boju za njegovo pravico. Vsi zapostavljeni so lahko njeni člani, izključeni so le zapostavljalci. Naše učitelstvo nima izbire; druge opore nima, na katero bi se naslonilo. Če prinaša s seboj v »Delavsko zbornico« možat namen, pomagati sotrpilom, je lahko zagotovljeno, da nam sočlani v potrebi ne odrečejo pomoči. Našemu učitelstvu v potrebi pomagati, se pravi, ohranjati mu moči, ki jih tako krvavo potrebuje, da bo moglo biti svojemu narodu res pravi učitelj in vzgojitelj, ne pa lutka v rokah menjajočih se političnih strank. Če hočemo svojemu narodu dobro, želimo mu značajnih učiteljev, in če misli naše učitelstvo, da bo v trdni zaslombi pri »Delavski zbornici« dvignilo svojo npravitelstvenost, želimo mu le, da bi ne bili niti oni, niti mi varani v svojih upih. Naši učitelji, ki stoje danes pred vprašanjem vstopa v »Delavsko zbornico«, so ostali možko na svojih mestih v težkih narodovih dneh in jih niso zapustili kakor miši potapljačo se ladjo. Zato nimamo niti najmanjšega povoda, dvomiti o tem, da bi utegnili storiti kaj takega, česar bi ne mogli opravičevati niti pred svojo vestjo, niti pred zgodovino.

— **»Zgodovina Italije«.** To najnoveše delo Bandeljevo ni zgodovinska knjiga, temveč nekaj slavospev Italiji, ki ga je zakrivil slovenski učitelj — odpadnik žalostnega spomina. O kakovosti te knjige govori dovolj jasno to, da je »Goriška Straža« odklonila kritiko, ki ji je bila doposlana v priobčenje z motivacijo, da je za tako knjigo škoda časa in papirja!

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ljubljanski Zvon. Vsebinska 5. številke: Stano Kosovel: Internacija. — Ivo Šorli: Gospa Silvija. — Avgust Žigon: Korytkova pogodba z Blaznikom iz leta 1838. — Milan Fabjančič: Eksplozija Juš. — Miran Jarc: Pri oknu. — Lucijan Marija Škerjanc: Glasbeni pregled. — Janko Samec: Pradedov dom. — Ivan Zorec: Ljubica. — Franjo Roš: Življenje. — France Veber: Bergsonova teorija smešnega. — Ivan Albreht: Tomijeve Tine mlada leta. — Marija Kmetova: Brez tal. — Miran Jarc: V maju. — Književna poročila. — Kronika. — Nove knjige. — Lj. Zvon stane celoletno 70 K, posamezna številka 7 K. Priporočamo!

Miguel Cervantes: Tri novele. Iz španščine preložil dr. Ivo Šorli. V Ljubljani 1920. Izdala in založila Tiskovna zadruga. („Prevodna knjižnica“ 3. knjiga.) Cena broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti K 1.80 več. Avtor nesmrtnega „Don Quisota“ je tudi med početniki španske novele. Izmed njegovih takozvanih vzornih novel je izbral dr. Šorli, za Cervantesa in za njegovo dobro posebno značilnih. „Prevare z ženitvijo“ nam pripoveduje prastaro in vedno novo zgodbo o ženinu, ki išče „dobro partijo“, pa se ujame v lastno zanjko. Polna romantičnih zapletljajev je novela „Moč krvi“, in prav v duhu časa nam slika tretja izborna organizirano bratovščino vagabundov in tatov. — Prevodu je dodal prelagatelj informativen članek o Cervantesu. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Pravila o lepem vedenju. Za učence ljudskih in meščanskih šol sestavil in izdal A. Kosl. (Založil izdajatelj A. K., šolski ravnatelj v Središču ob Dravi.) Natisnila Medjimurska tiskarna v Čakovcu. Cena 1 K 50 v. Ker pripravlja šola za življenje, zato je njena dolžnost, da navaja mladino k vsemu, kar ji bode v poznejši dobi v javnem življenju koristilo. Med drugim je njena dolžnost tudi, da seznani učence z glavnimi pravili lepega in dostojnega vedenja ter pazi potem tudi na to, da se mladina v šoli in izven šole po teh pravilih ravna. — Ta zahteva je zlasti sedaj upravičena, ko se je kot ena žalostnih povojnih posledic pojavila tudi med šolsko mladino brezprimerna posurovelost, ki jo je treba z vsemi sredstvi zatirati. Eno zadnjih sredstev, da se ta namen doseže, gotovo ni pouk o lepem vedenju. Učitelstvo sicer uporablja pri pouku vsako priliko ter opozarja mladino na veliko važnost prikup. vedenja z ljudmi o raznih prilikah, toda sploš. navodila ali kažipota ljudska šola v Sloveniji do sedaj še ni imela. Temu nedostatku je skušal odpravi A. Kosl z zgoraj navedeno brošuro, katero s tem priporočamo učiteljem in učencem, ljudskih in meščanskih šol pa tudi staršem šoloobveznih otrok.

II. venec narodnih pesmi za moški zbor, priredil A. Sachs, se dobi pri pevskem društvu „Ljubljanski Zvon“ v Ljubljani. Partitura stane 8 K, denar je poslati vnaprej. — Venec bo dobrodošel zborom, ki radi prepevajo narodne pesmi, zato ga pridno naročajte!

Ali ste že pristopili kot član (članica) k Tvornci učil?

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

LVIII. izkaz.

Po 340 K: Hofbauer Ljode — Hrastnik, Darovali so po 10 K: Ljudmila Umbergerjeva — Hrastnik; Četina Ivan, Kisling Juro, Milka Kučičeva, Drogen Drago, Friderika Zechnerjeva, Josipina Stegenšekova, Antonija Drobničeva — Laško; Julija Petričičeva — Loka; Jurko Blaž — Razbor; Starec Svito — Gor. Rečica; Vodšek Gustav, Plavšak Robert in Marta, Omersu Karel in Marija, Kuhar Anton, Gostiša Andrej, Jesih Adolf, Ana Lapornikova, Marija Windischerjeva, Antonija Kračmanova, Franja Drnovškova, Terezija Kunejeva — Trbovlje; Ema Zenkovičeva, Marija Lipovškova, Ida Molova, Henrieta Veršičeva, Valerija Bergerjeva, Ljudmila Arzenškerjeva — Trbovlje—Vode; po 20 K: Ana Vesnerjeva — Trbovlje—Vode; Vrtovec Ciril — Loka. Po 28 K: Marija Peterlinova — Moste pri Ljubljani. Po 20 K: Pečenko Danilo — Podlipa p. Vrhnik. Po 10 K: Komar Ljudevit — Kazaze p. Sinčaves. Po 6 K: Štefanija Čehova — Spodnja Šiška. Po 5 K: Grašič Fran — Sp. Šiška. —

Današnji izkaz 409 K. Prej izkazanih 22.659:50 K. Podpisanevo dopolnilo 1:50 K. Skupaj 23.070 K.

Ivan Petrič,
Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.
Opomba. Prosim, da mi v prihodnje ne ote-
žujete izkazov in računov z vinarji. Svoječasno
sem bil zapel: „Ajmo, ajmo — kronice zbirajmo!“
Gotovo je pa zdaj bolj umestno, da pojemo:
Ajmo, ajmo — dinarje zbirajmo! Zdravo!

Listnica uredništva.

Tov. Fr. H.: Blagajnik Učit. konvikta je tov. Jakob Dimnik.

Novomeško in Saleško učiteljsko društvo: Vabila za Vaše zborovanje nismo priob-
čili v današnji številki, ker bi se moralo zboro-
vanje že danes vršiti in bi bilo vsako tako priob-
čenje v današnji številki brez smisla.

Tov. J. B. in G. Š.: Pride čimprej na vrsto!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učitelstva“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Razpisi učiteljskih služb.

Št. 1112/m. š. sv.

Razpis učiteljskih služb.

Na mestni šestrazredni pomožni šoli z zbiralnim razredom v Ljubljani se razpisujejo vsled odredbe višjega šolskega sveta z dne 22. junija 1920, št. 6180, s prihodnjim šolskim letom 1920/21 tri stalne službe strokovnih učnih oseb.

Prosilci oziroma prasilke morajo biti strokovno usposobljeni za pouk na pomožnih šolah.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po službeni poti pri mestnem šolskem svetu ljubljanskem do vštetega

20. julija 1920.

Mestni šolski svet ljubljanski,

dne 30. junija 1920.

Št. 1106/m. š. sv.

Razpis katehetskikh služb.

Na mestnih ljudskih in meščanskih šolah ljubljanskih se razpisujejo vsled odredbe višjega šolskega sveta z dne 16. junija 1920, št. 4795, s prihodnjim šolskim letom 1920/21 dve novostemizirani službi stalnih katehetov.

Prosilci morajo biti usposobljeni za pouk verouka na ljudskih in meščanskih šolah.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po službeni poti pri mestnem šolskem svetu ljubljanskem do vštetega

20. julija 1920.

Mestni šolski svet ljubljanski,

dne 30. junija 1920.

Št. 277.

Razpis učiteljskih služb v šolskem okraju Marenberg.

1. Nadučiteljska služba na štirirazrednici na Kapli; naturalno stanovanje;
2. služba stalne učiteljice na dvorazrednici v Trbonjah;
3. služba učitelja oz. učiteljice na Remšiku, začasno ali stalno;
4. služba učiteljice na dvorazrednici pri Sv. Ožbaltu ob Dravi, začasno ali stalno;

5. služba šolskega vodje na enorazrednici v Št. Jerneju nad Muto, stalno.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani službeni poti do dne

1. avgusta 1920.

Okrajni šolski svet Marenberg,

dne 1. julija 1920.

Št. 215/III.

Razpis učiteljskih služb v šolskem okraju Šoštanj.

1. Služba šolskega vodje na enorazrednici v Topolšici, stalno; naturalno stanovanje;
2. služba učiteljice na dvorazrednici v Št. Andražu nad Polzelo, začasno ali stalno, prosta soba;
3. služba učiteljice na dvorazrednici v Št. Janžu na Vinski gori, začasno ali stalno.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani službeni poti do dne

1. avgusta 1920.

Okrajni šolski svet Šoštanj,

dne 1. julija 1920.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registрована zadruga z omejenim jamstvom. Promet do 30. junija 1920 K 228.649-85.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vpisanih znamk za 2 K se ne odgovarja.